

Kaynak: *Gelecek* dergisi, Ocak 2004 sayısı

TÜRKİYE VE YAHUDİ DÜŞMANLIĞI

15 Kasım 2003 Cumartesi sabahı Osmanbey ve Kuledibi'ndeki iki sinagoga yapılan intihar saldırılarının yarattığı dehşet Türk toplumunun bir gerçek ile yüzleşmesine fırsat verdi: bu antisemitizm yani Yahudi düşmanlığıydı. Ancak basının önde gelen köşe yazarları bu gerçekle yüzleşmeye niyetli olmadıkları gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı Devleti'nde bir hoşgörü geleneğini devraldığını dolayısıyla antisemit bir geleneğin olmadığı bir ülkede bu tür eylemlerin "münferit" sayılabilecekleri, antisemit bir vasıf taşımadıkları ve terör eylemleri olduklarını tekrarlamakta ısrarlıydılar. İlk saldırıdan beş gün sonra 20 Kasım Cuma günü HSBC Bank Genel Müdürlüğü ile İngiltere Başkonsolosluğu binalarına yapılan intihar saldırıları ise kimsenin çok da fazla deşmeye niyetli olmadığı bu antisemitizm tartışmasını küllendirip unutturdu. 5 Aralık günü *Milliyet* gazetesinde Elif Koralp'ın HSBC Bank Genel Müdürlüğü'ne saldıran terörist İlyas Kuncak'ın ailesiyle yaptığı görüşmeyi yayınlandı. Bu görüşmede Kuncak'ın oğlu sinagoglara karşı düzenlenen eylemleri duyduğunda memnuniyet hissettiğini ancak eylemlerde Müslümanların da ölmüş olmasına üzüldüğünü, zaten Kur'an'da Yahudileri sevmemek gerektiğine dair ayetlerin bulunduğunu belirtiyordu. Böylesine ırkçı bir beyanın herhangi bir Avrupa ülkesinin basınında yer alması halinde toplumun değişik kesimleri son derece sert tepki gösterirdi. Ancak Türk basınında bir elin parmağından az sayılabilecek birkaç köşe yazısı dışında hiç kimse muhtemelen hayatı boyunca tek bir Yahudi ile karşılaşmamış bir ailenin Yahudilere karşı böylesine bir kin ve nefret besleyebileceğini sorgulamadı. Aydın kesimin sergilediği böylesine lâkayt bir tavır

antisemitizmin sıradanlaştığının en somut örneğidir. Bu tavrın nedenlerini anlamak için geçmişe uzanmamız lazım

Türkiye Cumhuriyeti İkinci Dünya Savaşı yıllarında Nazilerin uyguladıkları ırk siyaseti gibi bir siyaset uygulamadı, ırk esaslı kanunlar kabul etmedi.. Yani ırkçılık hiçbir zaman kurumsallaşmadı ve Devlet tarafından resmî siyaset olarak benimsenmedi. Ancak Osmanlı Devleti'nden Cumhuriyet'e devreden en önemli kültürel ve toplumsal miras olan Müslim – gayri Müslim ayrımı toplum içinde çok sağlam kökler salmıştı. Bu âdeta müslim ve gayri Müslimleri birbirlerinden ayıran bir yüksek gerilim hattıydı. Türk-müslüman toplumu için günlük hayatta “Türk” sözcüğü “müslüman” sözcüğü ile eş anlamlıydı. Türk toplumunun gözünde gayri Müslimlerin “Türk” olmaları mümkün olmadığı için onlar vatandaşlık anlamında birinci sınıf vatandaş sayılamazlardı. Bu kültür anlayışı bir yerde antisemitizmin yeşermesine fırsat veriyordu çünkü vatandaş arasında din farkına dayalı ayrımcılık bir yerde kurumsallaşıyordu. Tek Parti dönemindeki bu manzara 1946 sonrasında Türkiye'nin gerçek demokrasi yolunda yürümeye başlamasıyla birlikte beklenenin aksine bir değişime uğramadı. Bunun sebebi de 1950'li yıllardan itibaren sağ iktidarların sürdürdükleri popülist politikalarıydı. Oy uğruna seçmenlerin milliyetçi-muhafazakâr nabzına göre davranan sağ iktidarlar hiçbir zaman gayri Müslim yurttaşların haklarını korur ciddi ve köklü adımlar atmamıştır. Bunun yanı sıra aynı iktidarların popülist politikaları sonucunda laiklik ilkesi sürekli erozyona uğramış, din eğitimi vasıfsız kişilerin eline terk edilmiş, Türkiye'de gelişmeye başlayan İslami hareket köktendinci ve antisemit Arap milliyetçiliğinin etkisi altında kalmıştır. Buna ilaveten 1970 yılında Necmettin Erbakan tarafından kurulan Milli Nizam Partisi ile başlayan ve günümüzde Saadet Partisi ile devam eden siyasal İslam hareketi köktendinci Arap milliyetçiliğinden de etkilenerek

siyasi söylemini yoğun bir şekilde antisemit motiflerle süslemeyi kural edinmiş, bunun doğal sonucu olarak da antisemitizm ölkücü taban ile İslami kesimde günlük lisanın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Günümüzde antisemitizm artık sıradanlaşmış olup kimsenin ne ilgisini ne de tepkisini çekmektedir. 1930'lu ve kırklı yıllarda popüler mizah dergilerinde Yahudiler "pis", "cimri", "bezirgân" olarak resmediliyorlardı. Bu antisemit stereotipler artık yerini başka tür bir antisemitizme bırakmıştır. Bu yeni tür antisemitizmde Kur'an'daki ayetlere gönderme yapılarak, Hıristiyan antisemitizminden kopyalanıp içselleştirilen popüler antisemit temalar kullanılarak, Yahudi'nin dünyaya hâkim olmak istediği ileri sürülmekte, Yahudi lanetlenmekte ve şeytanlaştırılmaktadır. Toplumsal kültür gerçeklerle yüzleşmemek ve antisemitizmi inkâr etmek üzerine inşa edildiğinden, bu manzara karşısında herhangi bir önlem alınmamakta orta ve yüksek öğrenim kurumlarında antisemitizm, ayrımcılık ve yabancı düşmanlığı konusunda herhangi bir eğitim programının yürürlüğe konmasının sözü dahi edilmemektedir. Böylesi bir ortamda antisemit propaganda Türkiye'de serbestçe dolaşabileceği son derece geniş bir saha elde etmiş durumdadır.